

Protokoll fört vid stiftsfullmäktiges i Borgå stift sammanträde

Tid : Måndagen den 21 och tisdagen den 22 november 2005

Plats : Torppa lägergård, Tammerfors

Stiftsfullmäktiges närvarande medlemmar:

Aaltonen, Monica
Broo, Bengt
Eriksson, Olle (suppleant för Tove Monnberg)
Fagerholm-Urch, Juanita
Fernström, Stig-Olof
Gammals Bror
Knuts, Lars-Runar
Kokkola, Rolf
Krokfors Jockum
Lahti, Jussi (suppleant för Anders Löfqvist)
Lassila, Max-Olav
Lawast-Slotte, Linda
Laxell, Gustav
Liljeström Helene
Lindgård, Mats (suppleant för Ann-Sofi Storbacka)
Lindgrén, Lemuel
Lindstedt, Åke
Saarukka, Karin
Sandström, Marianne
Snellman, Lucas
Wikström, May

Övriga närvarande:

Grönblom, Gunnar
Martola, Nils
Steffansson, Gösta
Syrén, Roger
Träskbacka, Bror
Vikström, Erik
Österholm, Kasten

Gästföreläsare: professor Susan Sundback

Lars-Runar Knuts
ordförande

Clas Abrahamsson
sekreterare

Gustav Laxell
protokolljusterare

Helene Liljeström
protokolljusterare

Sammanträdet inleddes på måndag kväll med andakt kl. 19.00. Andakten hölls av kyrkoherde Max-Olav Lassila. Därefter höll professorn i sociologi vid Åbo Akademi Susan Sundback ett föredrag om kyrkomedlemskap och det finlandssvenska stiftet. Hon sammanfattade föredraget i 22 texter, tabeller och figurer (Bilaga 1). Hon redogjorde bl.a. för den rikssvenska undersökningen Medlem i svenska kyrkan och den finländska undersökningen RAMP (Religious and Moral Pluralism). I den svenska undersökningen fann man att tro, tradition och idealitet är de viktigaste motiven för medlemskap i Svenska kyrkan. Enligt RAMP-undersökningen är kyrkotillhörigheten större bland finlandssvenskar än bland finnar trots att de kyrkligt alienerade är fler bland finlandssvenskarna. Detta tillskrivs en språkligt-etnisk faktor. I slutet av sitt föredrag gav professor Sundback en jämförelse mellan prosterierna i Borgå stift med avseende på synpunkter på medlemskap. Enligt denna jämförelse var traditionens betydelse för medlemskap i kyrkan lägst i Helsingfors' och Mellersta Nylands prosteri. Motivet 'att bekänna kristen tro' genom medlemskap i församlingen hade starkast stöd i Pedersöre, Raseborgs och Närpes' prosterier. Föredraget gav upphov till livlig diskussion och klargörande frågor.

§ 1 **Sammanträdets öppnande**

Tisdagens förhandlingar inleddes med andakt som hölls av biskopen. Därefter hälsade ordförande Lars-Runar Knuts alla välkomna och förklarade sammanträdet öppnat.

§ 2 **Konstaterande av vilka som är närvarande**

Ordföranden förrättade namnupprop varvid konstaterades vilka som var närvarande.

§ 3 **Konstaterande av laglighet och beslutförhet**

Kallelsen hade sänts till ledamöterna i enlighet med § 2 i arbetsordningen för stiftsfullmäktige en månad före sammanträdet. Ordföranden konstaterade att sammanträdet var lagligt sammankallat. Eftersom namnuppropet visade att stiftsfullmäktige var fulltaligt, konstaterade ordföranden att sammanträdet var beslutfört.

Ledamoten Rolf Kokkola föreslog att sammanträdet skulle vara offentligt. Förslaget understöddes. Stiftsfullmäktige beslöt enhälligt att sammanträdet var offentligt.

§ 4 **Val av protokolljusterare**

Till protokolljusterare valdes Gustav Laxell och Helene Liljeström. Ordföranden kallade protokolljusterarna att vid behov fungera som rösträknare.

§ 5 **Fastställande av föredragningslistan**

En paragraf med övriga ärenden tillsattes varefter föredragningslistan fastställdes.

§ 6 **Utlåtande om kyrkostyrelsens betänkande Maakuntajakoon pohjautuvat hiippakunnat ja yhteistyön kehittäminen hiippakunnissa (De på landskapsindelningen baserade stiften och utvecklingen av samarbetet i stiftet)**

Beredning: Domkapitlets framställning till stiftsfullmäktige 8/2005

Kyrkostyrelsen anholder i en skrivelse av 21.4.2005 om domkapitlets och stiftsfullmäktiges utlåtande i det i rubriken nämnda betänkandet. Det huvudsakliga innehållet i betänkandet är följande:

Varje finskspråkigt stift skall bestå av de församlingar och samfälligheter med finskspråkig majoritet som finns inom nedan nämnda landskap. Kyrkostyrelsen föreslår att stiftet skall omfatta följande landskap:

- Åbo ärkestift: Satakunta och Egentliga Finland
- Tammerfors stift: Egentliga Tavastland, Birkaland och Päijänne-Tavastland
- Uleåborgs stift: Mellersta Österbotten, Lappland och Norra Österbotten
- St Michels stift: Södra Karelen, Södra Savolax och Kymmenedalen
- Kuopio stift: Kajanaland, Norra Karelen och Norra Savolax
- Lappo stift: Södra Österbotten, Mellersta Finland och Österbotten
- Helsingfors stift: Östra Nyland och av landskapet Nyland Helsingfors, Borgnäs och Vanda
- Esbo stift: Landskapet Nyland, dock inte Helsingfors, Borgnäs och Vanda.

Betänkandet medför inte ändringar i Esbo stift vars område bestämdes vid delningen av Helsingfors stift. Betänkandet berör inte heller Borgå stift vars område bestäms på språklig grund.

Domkapitlets beslutsförslag:

Stiftsfullmäktige beslutar att inte ge något utlåtande i ärendet eftersom justeringen av stiftsgränserna inte berör Borgå stift.

Stiftsfullmäktiges beslut: Enligt förslag

§ 7 **Stiftsfullmäktigemedlemmen Gustav Laxells initiativ rörande ändring av stiftsfullmäktiges arbetsordning**

Beredning: Domkapitlets framställning 9/2005

Stiftsfullmäktigemedlemmen Gustav Laxell har inlämnat ett initiativ till stiftsfullmäktige rörande ändring av stiftsfullmäktiges arbetsordning. Initiativet lyder:

Föreslås att i stiftsfullmäktiges arbetsordning § 9 och § 15 införs ett tillägg om att omröstningen sker genom namnupprop och omröstningsresultatet skrivs in i ett omröstningsprotokoll.

Motivering:

Ett tydligt omröstningsprotokoll behövs för att trygga den enskilda stiftsfullmäktigemedlemmens rättssäkerhet. Enligt nuvarande praxis är det enda sättet att frånsäga sig det juridiska ansvaret för ett beslut att inlämna avvikande åsikt till protokollet. Skrivs ett omröstningsprotokoll så framkommer där vem som röstat för och emot, har man röstat emot är man inte juridiskt (och inte moraliskt) ansvarig för beslutet. I 15 § i arbetsordningen rörande protokoll nämns bland annat:

I stiftsfullmäktiges protokoll skall antecknas

8) framställda förslag och understödet av dem samt omröstningsordningen och omröstningsförfarandet,

9) omröstningar och fattade beslut jämte uppgifter om röstetalen då omröstning har förrättats genom namnupprop eller vid majoritetsval med slutna sedlar samt vid proportionella valuppgifter om valresultatet,

10) avvikande åsikt om en medlem så önskar

I 9 § i arbetsordningen ingår i detta nu inte stadganden om omröstning. 7 kap. 4 § 3 mom. i kyrkoordningen lyder: Omröstningen skall förrättas offentligt antingen genom namnupprop eller på det sätt som ordföranden bestämmer. Har omröstningen verkställts på annat sätt än genom namnupprop, skall den förrättas på nytt genom namnupprop, om så påyrkas eller om ordföranden anser att den föreslagna omröstningen inte har gett klart resultat.

Det kan konstateras att situationen är så som stiftsfullmäktigemedlem Laxell anför i sitt initiativ d.v.s. när beslut fattas genom omröstning framgår en medlems åsikt ur resultatet av namnuppropsomröstningen eller ur omröstningsprotokollet varvid de medlemmar som blivit i minoritet är fria från ansvar.

Domkapitlet konstaterar att omröstning genom namnupprop är ett mycket byråkratiskt förfarande. Därför är det ändamålsenligt att det nuvarande flexibla systemet bibehålls. Ingenting hindrar dock att förfarandet med namnupprop vid behov används i stiftsfullmäktiges beslutsfattande. En medlem i stiftsfullmäktige kan alltid undvika det juridiska ansvaret genom att anmäla avvikande åsikt till protokollet.

Domkapitlets beslutsförslag: Stiftsfullmäktige låter initiativet förfalla.

Stiftsfullmäktiges beslut: Enligt förslag.

Gustav Laxell meddelade avvikande åsikt till protokollet.

§ 8   **Stiftsfullmäktigemedlemmen Bengt Broos initiativ rörande val av lekmannamedlem i domkapitlet**

Beredning: Domkapitlets framställning 10/2005

Stiftsfullmäktigemedlemmen Bengt Broo har inlämnat ett initiativ till stiftsfullmäktige rörande val av lekmannamedlem i domkapitlet. Initiativet lyder:

Initiativ

till en sådan förenkling av stadgandet i VOK 3:8 om stiftsfullmäktiges val av lekmannamedlem i domkapitlet att oklarheter skulle undanröjas.

Som känt föreslogs i början av kyrkomötesbehandlingen av den s.k. stiftsreformen att i domkapitlet skulle ingå två (2) lekmannamedlemmar. Det var då naturligt att det i fråga om valproceduren i stiftsfullmäktige uppgjordes förslag om såväl majoritets- som proportionellt val. Såväl kyrkostyrelsens framställning av den 27 mars 2001 som förvaltningsutskottets betänkande av den 18 september 2002 (nr 1/2002) hade sådan utformning. När emellertid läsningen vid kyrkomötets slutbehandling november 2002 blev en (1) lekmannamedlem gjordes i stor hast ändringar i betänkandet 1a/7.11.2002. Man strök i paragrafens (VOK 3:8) första moment stadgandena om proportionellt val men bibehöll de numera obehövliga om slutna sedlar och om att listorna skulle ha förslag om såväl ordinarie medlem som första och andra suppleant.

Slutna sedlar tillgrips vid majoritetsval - som naturligtvis är det enda möjliga då man skall välja endast en (1) medlem – enligt KL 7:4 och KO 7:5 endast om så påyrkas.

Det numera obehövliga stadgandet "I valet röstar man samtidigt på en medlem och en första och en andra suppleant för denna" åstadkommer stor osäkerhet, vilken enklast undanröjs genom att meningen stryks som obehövlig. Om fullmäktige i något stift så önskar kan det precisera tillvägagångssättet närmare i arbetsordningen (Se Grönblom: Kyrkans lagstiftning s. 229).

Stiftsfullmäktige torde sålunda föreslå sådan ändring av VOK 3:8 att dess ordalydelse skulle bli

"Valet av lekmannamedlemmen av domkapitlet förrättas ... som majoritetsval. ..."

eller eventuellt

"Valet av lekmannamedlemmen av domkapitlet ävensom dennas första respektive andra suppleant förrättas ... som majoritetsval. ..."

Domkapitlet konstaterar att hela den kyrkliga lagstiftningen är föremål för omarbetning. Man kommer dels att utreda området för den kyrkliga lagstiftningen och därefter kommer man att genomföra det egentliga kodifieringsarbetet. Kyrkostyrelsen tillsatte vid sitt sammanträde 25.10.2005 en kommitté som har till uppgift att utreda området för den kyrkliga lagstiftningen. Att sända ett initiativ till kyrkomötet för att ändra en enskild paragraf är därför inte ändamålsenligt. Det är bättre att sända ärendet till kyrkostyrelsen och anhålla om att ändringsförslaget beaktas i omarbetningen av den kyrkliga lagstiftningen, eller i de ändringar i lagstiftningen vilka möjligen görs före totalreformen.

Tillämpningen av ovan nämnda paragraf i valordningen vållade bekymmer vid valet av lekmanamedlem och suppleanter i domkapitlet. Därför är det motiverat att paragrafen ändras på det sätt som föreslås i initiativet.

Domkapitlets beslutsförslag:

Stiftsfullmäktige beslutar sända initiativet till kyrkostyrelsen för att dess innehåll skall beaktas i totalreformen av den kyrkliga lagstiftningen eller i ändringar som möjligen görs före totalreformen.

Stiftsfullmäktiges beslut: Enligt förslag.

§ 9 Stiftsfullmäktigemedlemmen Bengt Broos initiativ rörande antalet vice ordföranden i stiftsfullmäktige

Beredning: Domkapitlets framställning 11/2005

Stiftsfullmäktigemedlemmen Bengt Broo har inlämnat ett initiativ till stiftsfullmäktige rörande antalet vice ordförande. Initiativet lyder:

Initiativ

till en sådan ändring av KL 17b:2,3 första meningen att stiftsfullmäktige själv kan avgöra antalet vice ordförande.

I fråga om valet av stiftsfullmäktiges presidium stadgas nu: "Stiftsfullmäktige väljer inom sig för sin mandatperiod en ordförande och en vice ordförande"

Att på detta sätt låsa till en (!) vice ordförande är snävt och medför begränsningar som man under lagstiftningsskedet knappast kom att tänka på.

- Vore det inte skäl att kunna välja både en lekman och en präst till vice ordförande?

I så fall borde det stadgas om två vice ordförande.

- Vore det inte skäl – åtminstone i Borgå stift – att kunna beakta de olika landskapen (Nyland, Åboland, Åland, Österbotten). [Även andra stift kunde ha nytta av en dylik regional fördelning (t.ex. Pohjanmaa, Kainuu, Lappi)].

I så fall borde stadgas om tre vice ordförande.

- Kanske ville i stiftsfullmäktige beakta yrkes- eller åsiktsfördelning?

I så fall kunde det bli fråga om flere vice ordförande.

Sålunda torde det mest adekvata stadgandet vara

- "Stiftsfullmäktige väljer inom sig ... nödigt antal vice ordförande."

Stiftsfullmäktige torde således besluta

- föreslå sådan ändring av KL 17b:2,3 att det skulle stadgas

”Stiftsfullmäktige väljer inom sig för sin mandatperiod en ordförande och nödigt antal vice ordförande.”

Enligt KL 17b:2,3 väljer stiftsfullmäktige inom sig en ordförande och en vice ordförande för mandatperioden. Dessutom stadgas att ordföranden skall vara lekman.

Domkapitlet konstaterar att ordföranden skall vara lekman men vice ordföranden kan vara präst eller lekman.

Den omständigheten att det finns endast en vice ordförande har inte hittills vållat bekymmer. Även stiftsmötet hade endast en vice ordförande. En lagändring bör medföra funktionella fördelar. Att man erhåller större regional fördelning genom flera vice ordföranden kan inte anses som en tillräcklig motivering för en lagändring.

Domkapitlets beslutsförslag: Stiftsfullmäktige låter initiativet förfalla.

Stiftsfullmäktiges beslut: Enligt förslag

§ 10   **Stiftsfullmäktigemedlemmen Bengt Broos initiativ rörande rösträtt till stiftsfullmäktige**

Beredning: Domkapitlets framställning till stiftsfullmäktige 12/2005

Stiftsfullmäktigemedlemmen Bengt Broo har inlämnat ett initiativ rörande rösträtt till stiftsfullmäktige. Initiativet lyder:

Initiativ

till sådan ändring av VOK 4:2,2 att i kyrkofullmäktige, gemensamma kyrkofullmäktige eller församlingsrådet invald präst vilken icke har prästerligt förordnande icke vid val av kyrkomötesombud respektive stiftsfullmäktigemedlemmar skulle förvägras rösträtt.

VOK 4:2 stadgar i fråga om rösträtten vid val av ombud till kyrkmötet respektive stiftsfullmäktigemedlemmar i 1:a momentet att domkapitlet skall uppgöra en förteckning över de präster i stiftet som har rösträtt vid valet av prästmedlemmar till nämnda organ och i 2:a momentet att kyrkoherden skall insända en förteckning över kyrkofullmäktiges/gemensamma kyrkofullmäktiges/församlingsrådets (lekmanna-) medlemmar som har rösträtt vid valet av lekmanmedlemmar till organen i fråga. Härvid skall i stället för en prästmedlem anges den lekmanasuppleant som enligt sitt jämförelsetal vid valet är i tur att träda till.

Det sistnämnda stadgandet kan emellertid i vissa fall få en icke avsedd, odemokratisk och orättvis effekt. Om ifrågavarande prästmedlem i organet icke har prästerligt förordnande så blir han/hon helt utan rösträtt! Stadgandet

behöver sålunda en komplettering att sådan prästmedlem i kyrkofullmäktige, gemensamma kyrkofullmäktige eller församlingsrådet som icke har rösträtt enligt 1:a momentet (d.v.s. den prästerliga sidan) har rösträtt som lekman, d.v.s. icke skall ersättas en lekmannasuppleant.

Stiftsfullmäktige torde således besluta

- föreslå en ändring av VOK 4:2 enligt följande:

”I stället för en sådan präst som valts till medlem och som har rösträtt enligt 1:a momentet skall i förteckningen antecknas den suppleant som avses i 2 kap. 57 § och som skall vara lekman.”

Domkapitlet konstaterar att hela den kyrkliga lagstiftningen är föremål för genomgripande omarbetning. Man kommer först att utreda området för den kyrkliga lagstiftningen och därefter kommer man att genomföra det egentliga kodifieringsarbetet. Kyrkostyrelsen tillsatte vid sitt sammanträde 25.10.2005 en kommission som har till uppgift att utreda området för den kyrkliga lagstiftningen. Att sända ett initiativ till kyrkomötet för att en enskild paragraf skall ändras är därför inte ändamålsenligt just nu.

Enligt vår kyrkas ordning har vi dels en ämbetsstruktur och dels en representationsstruktur. I flera förvaltningsorgan finns kvoter för representanter för prästämbetet och kvoter för övriga. Så är det t.ex. i kyrkomötet och i stiftsfullmäktige. Då det gäller att utse representanter för prästämbetet är det genomgående så att endast präster och lektorer har rösträtt medan rösträtt vid valet av representanter för lekmännen innehåller endast av lekmän. Enligt 5 kap. 3 § i kyrkolagen har en präst rösträtt under fyra år räknat från det tjänsteförhållandet upphörde dock inte efter uppnådd avgångsålder. Detta betyder att en präst som lämnat sin prästtjänst för ett arbete utanför kyrkan sålunda har rösträtt ännu under fyra år efter det att han lämnat prästtjänsten. Tanken har naturligtvis varit den att i första hand avgränsa rösträtten i fråga om de äldre pensionerade prästerna emedan deras antal blivit relativt stort.

Kyrkans ordning är att den som innehar prästämbetet även innehar en prästtjänst eller i alla fall tjänstgör i en församling eller i kyrkan. Om någon inte iakttar denna princip utan i stället vill tjänstgöra utanför kyrkan får han/hon vara beredd på att rösträtten i fråga om val av prästrepresentanter inte längre föreligger.

En präst som har blivit invald som förtroendevald i ett förvaltningsorgan där lekmannamedlemmarna har rösträtt vid val av representanter för lekmännen t.ex. i stiftsfullmäktige och kyrkomötet kan naturligtvis inte räkna med att bli betraktad som en lekman så länge som han eller hon innehar prästämbetet. Önskar man få utöva rösträtt som lekman måste man i så fall lämna prästämbetet. Man kan inte tänka sig att någon är både präst och lekman tillika.

Domkapitlets beslutsförslag: Stiftsfullmäktige låter initiativet förfalla.

Bengt Broo föreslog att ärendet återremitteras för sorgfällig prövning och understöddes av Karin Saarukka.

Ordföranden konstaterade att ett understött remitteringsförslag gjorts varför omröstning bör förrättas. Den som stöder fortsatt behandling röstar ja och den som röstar för remittering röstar nej. Omröstningsförslaget godtogs.

Vid omröstningen gavs 20 nej-röster och noll ja-röster. En lade ner sin röst.

Stiftsfullmäktiges beslut: Ärendet remitteras till domkapitlet.

§ 11   **Monica Aaltonens initiativ till stiftsfullmäktige**

Beredning: Domkapitlets framställning 13/2005

Kommunreformens inverkan på församlingsstrukturerna

Medlemmen av stiftsfullmäktige Monica Aaltonen insänder i brev av 5.10.2005, som ankommit till domkapitlet 10.10.2005, ett initiativ till stiftsfullmäktiges sammanträde 22.11.2005. Initiativet gäller den planerade kommunreformen och dess inverkan på församlingsstrukturerna och lyder som följer:

Undertecknad har med tilltagande oro följt den senaste tidens reformförslag när det gäller antalet kommuner i Finland, närmast då den otroliga brådska som tycks råda för beslut om och förverkligande av reformen.

Som vi alla vet är detta av ytterlig betydelse också för vår kyrka eftersom församlingsgränserna i dag enligt lag följer kommungränserna. Jag frågar mig därför om vi bör vara aktiva inom stiftsfullmäktige när det gäller information och strategier ut till församlingarna.

I kommunerna skall behandlingen av reformförslagen (1. 20 stycken regionkommuner, 2. primärkommuner med 20.000-30.000 invånare, 3. distriktsmodellen) ske före 16.2.2006.

Församlingarnas organ borde diskutera vilka konsekvenser detta har på lokalplan på församlingsstrukturerna för att kunna påverka de kommunala beslutsfattarna och informera dem om konsekvenserna när det gäller lokalförsamlingen.

Jag önskar därför en mångsidig information om hur kyrkans ledande organ ser på frågan och en diskussion om huruvida stiftsfullmäktige behöver och/eller kan agera i frågan.

Frågan om den framtida församlingsstrukturen i vårt stift har varit föremål för domkapitlets speciella intresse redan en längre tid och framför allt under de senaste fyra åren. Frågan diskuterades även ingående vid stiftsfullmäktiges sammanträde i oktober 2004 då stiftsfullmäktige även beslöt att göra ett uttalande till stöd för de små församlingarna.

Vid domkapitlets sammanträde 9.3.2005 fattade domkapitlet ett beslut som berörde en stor del av församlingarna i Borgå stift och deras framtida struktur. Då beslöt domkapitlet att gå i författning om att sammanslå Brändö och Kumlinge församlingar, Föglö, Kökars och Sottunga församlingar samt de svenska församlingarna i Kristinestads kyrkliga samfällighet. Detta har sedermera lett till att kyrkostyrelsen vid sitt sammanträde 25.10.2005 fattade beslut i enlighet med domkapitlets framställning så när som på namnet för de svenska församlingarna

i Kristinestads kyrkliga samfällighet, där namnet blev Lappfjärd-Kristinestads församling och inte som domkapitlet hade föreslagit Kristinestad-Lappfjärds församling.

Efter det att domkapitlet 9.3.2005 fattade ovan nämnda beslut var det meningen att församlingarna under de närmaste åren själva skall få pröva på att klara sig på egen hand eller ta initiativ till sammanslagningar. Framför allt gällde detta församlingar som ingår i kyrkliga samfälligheter. Då aktiviteten på kommunalt håll mot slutet av sommaren dock visade sig öka avsevärt beslöt domkapitlet att dels vid kyrkoherdekonferensen i september men framför allt vid kontraktsprostesaamlingen 12.10.2005 ta itu med saken på nytt. Sålunda inbjöds Mikael Enberg från kommunförbundet för att tillsammans med kontraktsprostarna och domkapitlet diskutera den planerade kommunreformen. Då uppmanades kontraktsprostarna att var och en i sitt prosteri noga följa med situationen på kommunalt håll och uppmärksamma församlingarna på vad som håller på att ske samt att sörja för att även församlingarna är representerade vid de regionala samlingar som hålls runt om i landet under oktober och november.

Inom helhetskyrkan har kyrkostyrelsen vid sitt sammanträde 25.10.2005 beslutat tillsätta en arbetsgrupp med kanslichef Risto Junttila som ordförande och VH Freja Häggblom som svensk representant för att följa med utvecklingen på kommunalt håll.

Med hänvisning till alla dessa åtgärder är det inte mycket mera som i dagens läge kan göras. Domkapitlet följer kontinuerligt med situationen och är berett att vidta åtgärder så fort som situationen eventuellt det kräver. Som exempel kan nämnas att kontraktsprosten i Åboland har uppmanats att sammankalla representanter för församlingarna dels i östra och dels i västra Åboland till rådplägning om den framtida församlingsstrukturen. Detta blev påkallat i och med att kyrkoherden i Hitis, prosten Eeva Hanner blev vald till kaplan i Ekenäs församling och kommer att tillträda tjänsten redan 1.12.2005.

En liten detalj i detta sammanhang är initiativtagarens påstående att församlingens gränser måste följa kommunens. Detta stämmer endast delvis. Om t.ex. tio kommuner går samman till en kommun betyder detta inte automatiskt att motsvarande tio församlingar måste sammanslås till en enda församling utan endast att dessa församlingar måste bilda en kyrklig samfällighet. Naturligtvis kan de även gå samman om de så önskar. På senare tid har man på finskt håll och framför allt hos kyrkostyrelsen kunnat lägga märke till en tendens att hellre slå samman än att bilda kyrkliga samfälligheter.

Domkapitlet anser inte att det i detta läge är meningsfullt och ändamålsenligt att på nytt göra ett uttalande i den här frågan, i synnerhet som församlingarna i Borgå stift har fått betydande prövningsenliga verksamhetsunderstöd för år 2005. Hopp finns även att de församlingar i Borgå stift som verkligen behöver sådana understöd även skall kunna få dem i framtiden. Domkapitlet anser inte att det är rimligt att kräva mera understöd till stiftet än det som hittills har erhållits.

Domkapitlets förslag: Stiftsfullmäktige tar del av denna information om vad som har gjorts och vad som görs i den här frågan och antecknar redogörelsen för kännedom.

Medlemmarna Aaltonen och Broo föreslog att följande kläm fogas till beslutet:

Stiftsfullmäktige noterar med tillfredsställelse att biskop och domkapitel aktivt och engagerat följer skeendet i denna även för Borgå stift – det finlandssvenska stiftet – så viktiga fråga. Skulle lösningen i flertalet fall bli sammanslagna kommuner med finsk majoritet så skulle visserligen de svenska församlingarna i de samfälligheter som bildas inom dessa fortsättningsvis tillhöra Borgå stift men samfälligheterna inte. En lösning på landskapsnivå som kunde bibehålla kommuner och församlingar som sådana kunde vara att föredra där förhållandena i övrigt medger det. Vid samgång av ekonomiska, rationalitets eller andra orsaker bör de enskilda församlingarna bibehållas i någon form. Forskning och erfarenhet visar hur viktig den lilla, nära enheten är i kyrkliga och religiösa sammanhang. Stiftsfullmäktige uttrycker sitt stöd för att församlingarna aktivt följer med och bevakar sina intressen.

Jockum Krokfors föreslog att endast klämmens första och sista mening tas med. Förslaget understöddes.

Ordföranden föreslog att den som röstar för Aaltonens och Broos förslag röstar *ja* och den som röstar för Krokfors' förslag röstar *nej*. På förslag av Gustav Laxell beslöts att omröstningen förrättas med namnupprop.

Följande röstade *ja*: Aaltonen, Broo, Eriksson, Fagerholm-Urch, Fernström, Gammals, Knuts, Kokkola, Lawast-Slotte, Liljeström, Lindgård och Saarukka.

Följande röstade *nej*: Krokfors, Lahti, Lassila, Laxell, Lindgren, Lindstedt, Sandström, Snellman och Wikström.

Ordföranden konstaterade, att 12 ja-röster och 9 nej-röster getts och att klämmens ordalydelse därmed fastställts enligt Aaltonens och Broos förslag.

Därefter förrättades omröstning om att foga klämman till beslutet. Ordföranden gjorde följande omröstningsförslag: Kläm: ja, ingen kläm: nej. Omröstningsförslaget godkändes. Vid omröstningen gavs 15 ja-röster och 6 nej-röster.

Stiftsfullmäktiges beslut: Stiftsfullmäktige omfattar domkapitlets förslag med tillägg av följande kläm:

Stiftsfullmäktige noterar med tillfredsställelse att biskop och domkapitel aktivt och engagerat följer skeendet i denna även för Borgå stift – det finlandssvenska stiftet – så viktiga fråga. Skulle lösningen i flertalet fall bli sammanslagna kommuner med finsk majoritet så skulle visserligen de svenska församlingarna i de samfälligheter som bildas inom dessa fortsättningsvis tillhöra Borgå stift men samfälligheterna inte. En lösning på landskapsnivå som kunde bibehålla kommuner och församlingar som sådana kunde vara att föredra där förhållandena i övrigt medger det. Vid samgång av ekonomiska, rationalitets eller andra orsaker bör de enskilda församlingarna bibehållas i någon form. Forskning och erfarenhet visar hur viktig den lilla, nära enheten är i kyrkliga och religiösa sammanhang. Stiftsfullmäktige uttrycker sitt stöd för att församlingarna aktivt följer med och bevakar sina intressen.

§ 12   **Helene Liljeströms och Ann-Sofi Storbackas initiativ rörande byråkratin i kyrkan.**

Beredning: Domkapitlets framställning 14/2005

Byråkratin i kyrkan

Medlemmarna av stiftsfullmäktige, kyrkoherdarna Helene Liljeström och Ann-Sofi Storbacka har i skrivelse av 9.10.2005, som har ankommit till domkapitlet 10.10.2005, insänt ett initiativ till stiftsfullmäktige med en önskan om att det kunde behandlas vid stiftsfullmäktiges sammanträde 22.11.2005. Initiativet lyder som följer:

Kyrkan har en central och viktig uppgift i dagens samhälle, som långt präglas av konkurrens och utslagning. Kyrkan står inför stora utmaningar genom att människor fjärmats från kyrkans liv men ändå behöver nås av kyrkans budskap om nåd och kärlek. Möjligheten att förverkliga ett sådant mål begränsas av hinder inom kyrkans egen organisation.

Under de senaste åren har kyrkan präglats av en ökande byråkrati. Församlingarna får ständigt en stor mängd nya direktiv och anvisningar gällande förvaltningsfrågor. Detta binder särskilt kyrkoherdarna, vilkas tid alltmer går till sådant som har fjärmat sig från kyrkans centrala uppgift.

I kyrkan binder förvaltningen alltmer resurser och allt mindre tid kan avsättas för frågor som handlar om kyrkans egentliga uppgift och trovärdighet. Kyrkans personal vill ägna sig åt det som är människonära och som springer fram ur kyrkans väsen som Guds utsträckta hand på jorden. På grund av kyrkans egna centrala beslut tvingas man i stället ägna sig åt utredningar, rapporter och förnyelseprojekt som inte leder till någon fördjupning när det gäller innehållet i kyrkans liv. Detta rimmar illa med kyrkans väsen, som traditionellt har kommit till uttryck i en sådan långsamhetens kultur som erbjuder rum för stillhet och andlig mognad.

Erfarenheten visar att uppgivenheten inför kyrkans svällande byråkrati delas av kyrkoherdar oberoende av teologisk eller kyrkopolitisk inriktning.

Undertecknade ledamöter i stiftsfullmäktige föreslår, att stiftsfullmäktige måtte hos kyrkomötet framställa följande:

att Kyrkomötet måtte låta lägga större vikt vid att i samband med den kyrkliga lagstiftningsverksamheten styra utvecklandet av förvaltningen i församlingarna så, att denna stöder inriktningen på de egentliga andliga församlingsuppgifterna.

att Kyrkomötet måtte uppmana Kyrkostyrelsen att i dennas anvisningar och direktiv till församlingarna undvika onödig byråkratisering och i stället sträva till att underlätta församlingarnas egentliga andliga arbete.

Det som initiativtagarna strävar till är knappast något som det inom kyrkan råder oenighet om. Domkapitlet har svårt att föreställa sig att vare sig kyrkomötet eller kyrkostyrelsen har som mål att öka byråkratin inom kyrkans förvaltning. Säkert har man exakt motsatt målsättning och försöker med alla till buds stående medel minska den så mycket som möjligt. Det som gör att helhetskyrkan ibland måste tvinga församlingarna till olika rutiner är det faktum att kyrkan är en offentligrettslig institution som är tvungen att följa samma normer som gäller inom den offentliga förvaltningen i vårt samhälle i övrigt. Här är det inte möjligt för kyrkan att avvika i alltför hög grad ty då är risken uppenbar att kyrkan mister sin offentligrettsliga status med allt vad därtill hör, framför allt beskattningsrätten. Detta har man i alla fall inte hittills varit villig

till inom kyrkan. Dessutom kan man konstatera att ökad demokrati ofta har en tendens att leda till ökad byråkrati.

I detta sammanhang kan även konstateras att kyrkostyrelsen 25.10.2005 har tillsatt en arbetsgrupp för att åstadkomma en mera ändamålsenlig centralförvaltning.

Det är därför knappast någon mening för stiftsfullmäktige att kritisera och tillrättavisa vare sig kyrkomötet eller kyrkostyrelsen som om de inte visste vad kyrkans egentliga uppgift är. Det som domkapitlet däremot kunde tänka sig är att stiftsfullmäktige gör ett uttalande där man framhåller som sin åsikt att vi inom kyrkan så långt som möjligt bör sträva till att minimera den nödvändiga byråkratin för att kunna koncentrera oss på den andliga verksamheten i våra församlingar. Uttalandet kunde i stort ha samma innehåll som initiativet.

Domkapitlets förslag: Stiftsfullmäktige gör följande uttalande:

Kyrkan har en central och viktig uppgift i dagens samhälle, som långt präglas av konkurrens och utslagning. Kyrkan står inför stora utmaningar genom att människor fjärmats från kyrkans liv men ändå behöver kunna få del av kyrkans budskap om nåd och kärlek. Möjligheten att uppnå ett sådant mål begränsas ibland av hinder inom kyrkans egen organisation.

Under de senaste åren har kyrkan präglats av en ökande byråkrati. Församlingarna får ständigt en stor mängd nya direktiv och anvisningar gällande förvaltningsfrågor. Detta binder särskilt kyrkoherdarna, vars tid alltmer går till sådant som hindrar dem från att ägna sig åt kyrkans centrala uppgift.

I församlingarna kräver förvaltningen alltmer resurser och mindre tid kan ägnas åt frågor som handlar om kyrkans egentliga uppgift. Kyrkans personal vill ägna sig åt det som är människonära och som springer fram ur kyrkans väsen som Guds utsträckta hand på jorden. På grund av kyrkans egna centrala beslut tvingas kyrkoherdarna ofta i stället ägna sig åt utredningar, rapporter och förnyelseprojekt som inte leder till någon fördjupning i kyrkans liv. Detta rimmar illa med kyrkans väsen, som traditionellt har kommit till uttryck i en sådan långsamhetens kultur som erbjuder rum för stillhet och andlig mognad.

Erfarenheten visar att uppgivenheten inför kyrkans svällande byråkrati delas av kyrkoherdar oberoende av teologisk eller kyrkopolitisk inriktning.

Utgående från detta väddar stiftsfullmäktige i Borgå stift till alla berörda instanser inom evangelisk-lutherska kyrkan i Finland att sträva efter att minimera byråkratin inom förvaltningen så att man i församlingarna får bättre möjligheter att koncentrera sig på det egentliga andliga arbetet.

Juanita Fagerholm-Urch föreslog att stiftsfullmäktige gör en framställning i enlighet med initiativet. Förslaget understöddes av Lemuel Lindgren.

Ordföranden gjorde följande omröstningsförslag. Domkapitlets beslutsförslag: ja, Fagerholm-Urch's förslag: nej.

Vid omröstningen gavs 12 nej-röster och åtta ja-röster. En röst lades ned.

Stiftsfullmäktiges beslut: Stiftsfullmäktige gör en framställning till kyrkomötet i enlighet med initiativet.

Gustav Laxell anmälde avvikande åsikt till protokollet.

§ 13   **Övriga ärenden:** Inga övriga ärenden

Följande sammanträde

Ordföranden konstaterade, att följande sammanträde hålls fredagen den 17 februari 2006 och noterade, att Domkapitelshuset inte då torde stå till förfogande. Linda Lawast-Slotte föreslog, att sammanträdet skulle hållas i Åbo. Ordföranden konstaterade, att man före beslut om sammanträdesort och -plats bör utreda och jämföra kostnader och övriga villkor. Denna uppgift gavs åt stiftsfullmäktiges ordförande och sekreterare.

§ 14   **Sammanträdets avslutning**

Sammanträdet avslutades kl.14.45.